

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

**ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»**

(для студентів 2 курсу заочної форми навчання
за напрямом підготовки – 6. 030601 “Менеджмент”
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр)

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Історія української культури» (для студентів 2 курсу заочної форми навчання за напрямом підготовки – б. 030601 “Менеджмент” освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; Уклад.: М. С. Лисенко. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 23 с.

Укладач: М. С. Лисенко

Рецензент: к. іст. н., доц. О. Л. Рябченко

Затверджено на засіданні кафедри історії і культурології.

Протокол №1 від 30. 08. 2012 р. та Вченою радою факультету електричного транспорту Протокол №1 від 20.09.2012р.

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3 Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4 Рекомендована основна навчальна література	7
1.5 Анотації програми навчальної дисципліни	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1 Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи (за робочим навчальним планом заочної форми навчання)	9
2.2 Зміст дисципліни	10
2.3 Лекційні і практичні (семінарські) заняття.....	13
2.4 Самостійна робота студента.....	15
2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	17
2.6 Інформаційно-методичне забезпечення.....	19

ВСТУП

«Історія української культури» - дисципліна, спрямована на збагачення і розширення гуманітарної підготовки студентів, формування творчої активності майбутніх фахівців. Вона дає уявлення про етапи розвитку української культури, забезпечує розуміння системного зв'язку всіх складових культури – мистецтва, етнографії, матеріальної культури, наукового знання, усіх форм духовних цінностей, формує світогляд. Пізнання сутності та процесу розвитку культури має бути орієнтоване на формування таких якостей людини, як різнобічна освіченість, висока свідомість, моральність, вміння знаходити порозуміння з представниками різноманітних культур. Значення курсу полягає передусім у тому, що він формує науковий світогляд студентів, загальноосвітній, фаховий і культурний рівень майбутнього спеціаліста.

Основними формами вивчення дисципліни «Історія української культури» є лекції, практичні заняття та самостійна робота. Матеріал навчальної дисципліни спрямований на формування вмінь використовувати у повсякденному житті основні терміни та поняття історії української культури, застосовувати набуті знання для визначення лінії особистої поведінки в умовах розмаїття культур.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ОКХ ГСВО МОНУ напряму підготовки бакалавра «Менеджмент», 2009 р.
- ОПП ГСВО МОНУ напряму підготовки бакалавра «Менеджмент», 2010 р.
- СВО ХНАМГ навчальний план підготовки бакалавра «Менеджмент», 2011 р.

Програма погоджена з випусковими кафедрами менеджменту і маркетингу у міському господарстві, туризму і готельного господарства.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни

Мета - формування системи знань про закономірності національного історико-культурного процесу, основні досягнення вітчизняної культури, засвоєння загальнолюдських та національних культурних цінностей, збагачення духовного світу, формування моральних і естетичних потреб та здатності зберігати і охороняти культурні здобутки України.

Завдання:

- визначити передумови та засади культури, її виникнення, тенденції розвитку та основні закономірності функціонування;
- розглянути багатовікову історію вітчизняної культури, розкрити основні етапи її розвитку;
- розкрити специфіку української культури, визначити її місце і роль у сучасному світовому культурному просторі;
- сприяти збагаченню духовного світу студентів, зростання інтересу до самостійного творчого осмислення культурної спадщини, власній участі в культурному будівництві в Україні;
- визначити особливості та тенденції розвитку вітчизняної культури ХХІ ст., дати аналіз стану сучасних течій, молодіжних субкультур та контр-культурних відгалужень

1.1.2. Предмет вивчення: українська культура як цілісне суспільне явище та закономірності її розвитку.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Вихідна	Культурологія, Соціологія, Філософія

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль. Історія української культури (2/72)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Давня і середньовічна українська культура (1 / 36 год.)

Навчальні елементи

1. Поняття культура.
2. Витоки української культури.
3. Культура княжої доби.
4. Культура козацького періоду.

ЗМ 1.2 Нова і новітня українська культура (1 / 36 год.)

Навчальні елементи

1. Українські культурні традиції
2. Українське національно-культурне відродження.
3. Основні етапи розвитку української культури у ХХ ст.
4. Сучасна українська культура

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Вміння:		
за певними методиками проводити спостереження за діяльністю людини;	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
використовуючи ознаки синхронічних та діяхронічних зв'язків в природному та соціально-культурному просторах, класифікувати результати спостережень за діяльністю, з урахуванням правил поведінки проводити нормування, аналіз та систематизацію результатів спостереження за діяльністю	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
на основі аналізу результатів спостережень за діяльністю за допомогою критеріїв нормування та систематизації визначати культурний контекст	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
з урахуванням визначеного місця окремих соціокультурних елементів у культурному контексті інтегрувати власну діяльність у культурне середовище	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
відтворювати, тлумачити та використовувати у повсякденному житті основні терміни та поняття історії української культури, застосовувати набуті знання для визначення лінії особистої поведінки в умовах розмаїття культур	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
Знання:		
Умови формування особи, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури, розуміти роль насильства і ненасильства в історії та людській поведінці, моральних зобов'язань людини по відношенню до інших, а також до себе	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
Феномен української культури, її роль в людській життєдіяльності, мати уявлення про способи надбання, зберігання та передачі соціального досвіду, базисних цінностей культури	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
Знати історію культури України, її місце у системі світової культури та цивілізації	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська

Освітньо-кваліфікаційні вимоги визначені відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни.

1.4. Список рекомендованих джерел

1. Горовий А.В. Перший іконописець Київської Русі – Алімпій / А.В. Горовий. – К.: Наш час, 2008. – 140 с.
2. Крвавич Д. Українське мистецтво. Т.2 / Д. Крвавич, В. Освійчук, С. Черепанова. – Л.: Світ, 2004. – 267 с.
3. Історія української і зарубіжної культури: навч. посіб. / С.М. Клапчук, В.Ф. Остафійчук, Ю.А. Горбань. – 5-е вид., перероб. і допов. – К.: Знання-Прес, 2004. – 358 с.
4. Наливайко Д. Українське бароко. Т.1 / Д. Наливайко, Д. Горбачов. – Х.: Акта, 2004. – 636 с.
5. Українське мистецтво в полікультурному просторі: навч. посіб. / О.Рудницька, Л. Кондрацька. – К.: Єксоб, 2000. – 270 с.
6. Подольська Є.А. Культурологія: навч. посіб. / Є.А.Подольська, В.А.Лихвар, К.А.Іванова.- 2-е вид. допов. – К.: ЦНЛ, 2005.- 390с.
- 7.Откович В.П. Народна течія в українському живописі 17 – 18 ст. / В.П.Откович.- К.:Наука, 1990.- 96с.
- 8.Багацький В.В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В.Багацький, Л.І.Кормич.- К.: Кондор, 2004.- 302с.
- 9.Український портрет 16-18 ст. – К.: Артанія нова, 2006.- 352с.
- 10.Гонтова Л.В. Українське мистецтво др. пол. ХХ ст. / Л.В.Гонтова.- К., 2005.- 112с.
11. Культурологія: українська та зарубіжна культура / Закович М.М., Зязюн І.А.- К: Знання, 2004.- 567с.
12. Ільїн В.В. Людина і світ.- К: КНТЕУ,2003.- 302с.
- 13.Корінний М.М. Короткий енциклопедичний словник з культури / М.М.Корінний, В.Ф.Шевченко.- К.: Україна, 2003.- 384с.
14. Козьякова М.И. История. Культура. Повседневность. Западная Европа: от античности до 20 века / М.И.Козьякова.- М.: Весь мир, 2002.- 320с.
15. Культурологія: теорія та історія культури:навч. посіб. / За ред. І.І.Тюрменко, О.Д.Горбула.- К.: ЦНЛ, 2004.- 254с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Історія української культури

Мета вивчення: формування системи знань про закономірності національного історико - культурного процесу, основні досягнення вітчизняної культури, засвоєння загальнолюдських та національних культурних цінностей, збагачення духовного світу, формування моральних і естетичних потреб та здатності зберігати і охороняти культурні здобутки України

Предмет дисципліни: українська культура як цілісне суспільне явище та закономірності її розвитку.

Змістовні модулі: Давня і середньовічна українська культура. Нова і новітня українська культура

История Украинской культуры

Цель изучения: Формирование системы знаний о закономерностях национального историко-культурного процесса, основные достижения отечественной культуры, усвоение общечеловеческих и национальных культурных ценностей, обогащение духовного мира, формирование моральных и эстетических потребностей и способности сохранять и беречь культурные достижения Украины.

Предмет дисциплины: украинская культура как целостное общественное явление и закономерности ее развития.

Содержательные модули: Древняя и средневековая украинская культура. Новая и новейшая украинская культура.

History of the Ukrainian culture

Purpose: Forming the system of knowledges about regularities of cultural process as far as specific and unqiial phenomem of the mankind. Studing history of the Ukrainiane culture in the develop, unity and contradiction different process and tendents in it. To take the presentation about peculiarities cultural epoch in the Ukraine and the styles, in culturological analyses of processes and occurrences.

Article of study in discipline: Ukrainiane culture as a complete social occurrence and regularities it development.

Semantic modules: Anciant and mediaval Ukrainian culture. New and contemporary Ukrainian culture.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця – Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів, магістрів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2</p> <p>Модулів – 1</p> <p>Змістових модулів – 2</p> <p>Загальна кількість годин – 72 год.</p>	<p>Напрямок: 6.030601 менеджмент</p> <p>Спеціальність: 6.030601 <i>менеджмент організацій міського господарства</i></p> <p><i>Менеджмент організацій готельного, курортного і туристичного сервісу</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр</p>	<p>Статус дисципліни - Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2-й</p> <p>Семестр: 3-й</p> <p>Лекції – 4 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 64 год. Вид підсумкового контролю: 3-й семестр – іспит</p>

Основним видом навчальних (аудиторних) занять, у процесі яких студенти отримують необхідні знання, є лекції. Особливе місце у навчальному процесі посідає самостійна робота студентів. Вона спрямована на формування практичних навичок роботи студентів зі спеціальною літературою, критичного осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичного й практичного кола проблем дисципліни.

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Історія української культури» наведена у табл.

Таблиця – Структура навчальної дисципліни «Історія української культури»

Спеціальність, спеціалізація, (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ годин	Семестри	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП / КР	РГЗ		
<i>6.030601</i> <i>Менеджмент</i> <i>організацій міського</i> <i>господарства</i>	2/72	3	8	4	4	-	64	-	-	-	3	-
<i>Менеджмент</i> <i>організацій</i> <i>готельного,</i> <i>курортного і</i> <i>туристичного сервісу</i> (заочна форма навчання)	2/72	3	8	4	4	-	64	-	-	-	3	-

2.2 Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями і темами **Модуль Історія української культури**

ЗМ1.1. Давня і середньовічна українська культура.

Тема 1. Поняття культура.

Поняття культура та її види. Сучасне розуміння категорії „культура”, її сутність, структура та функції. Типологія культури. Культура світова та національна. Культура і цивілізація.

Тема 2. Витоки української культури.

Проблема походження української культури. Найдавніші культури на теренах України. Стародавня культура східних слов'ян. Побут, звичаї, релігійні вірування. Виникнення мистецтва. Основні етапи розвитку старослов'янської культури. Міфологія східнослов'янських племен. Мистецькі набутки слов'ян. Особливості писемності. Античні історики про слов'ян та їх культуру. Українська культура, як цілісна система. Етапи розвитку української культури.

Тема 3. Культура Княжої доби.

Культура Київської Русі. Становлення і розвиток її державності. Розвиток міст. Прийняття християнства. Церква та її роль у культурному житті Київської Русі. Монастирі. Освіта. Кирило та Мефодій. Школи. Бібліотеки. Книжна справа. Найдавніші літописи. Культурна та палацова архітектура. Софіївський собор, Десятинна церква. Фрески та мозаїка. Внесок Ярослава Мудрого в розвиток культури. Пам'ятки літератури (“Повчання” Володимира Мономаха, “Слово о полку Ігоревім”). Ткацтво, килимарство та вишивка. Вплив Київської Русі на розвиток культури сусідніх країн. Культура Галицько-Волинського князівства. Освіта. Літописи. Архітектура. Декоративно-ужиткове мистецтво. Іконопис

Тема 4. Культура козацького періоду

Поширення освіти серед населення. Перші слов'янські книгодрукарі (Ш. Фіоль, Вукович, Ф. Скорина). Іван Федоров — український першодрукар (“Апостол”, Острозька Біблія та ін.). Церковно-літературні твори. Пересопницьке Євангеліє. Короткий Київський літопис. Розвиток науки, видання букварів, граматики. Братства та братські школи. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Особливості пісенно-поетичної творчості козацької доби. Народні думи, історичні пісні. Кобзарство. Розвиток театру і драматургії. Реформування церкви та освіти, поширення гуманістичних ідей Ренесансу. Діяльність митрополита Петра Могили. Українське бароко, його національна специфіка. Ораторсько-проповідницька проза, мемуарно-історичні твори, козацькі літописи Самовидця, Г. Граб'янки, С. Величка. Народні думи та пісні про визвольну війну. Розвиток барокової поезії, церковної музики. Поширення хорового (партесно-хорального) співу. Бароко в живописі (М. Петрахнович, І. Руткович), розвиток парсунного портрету і гравюри.

Особливості та пам'ятки барокової архітектури. Відновлення архітектурних пам'яток з бароковими доповненнями. Культурологічна і просвітницька діяльність Івана Мазепи. Культура і мистецтво в Україні XVIII ст. Поява творів світського характеру в літературі та театральному репертуарі. Палацова архітектура. Розвиток освіти. Києво-Могилянська академія як вищий навчальний заклад, центр науки і культури. Створення колегій. Григорій Сковорода — просвітитель, філософ і поет. Архітектура й образотворче мистецтво (І. Григорович-Барський, Б. Меретин та ін.). Садово-паркове та ужитково-декоративне мистецтво. Вплив української культури на розвиток культурних процесів у Росії (С. Полоцький, С. Яворський, Ф. Прокопович).

ЗМ1.2 Нова і новітня українська культура

Тема 5. Українські культурні традиції

Традиційне українське селянське господарство. Елементи патріархальних відносин. Інститути самоврядування. Зони селянських поселень, селянське житло. Традиційне житло міщан в Україні. Національний костюм. Козацький одяг. Система харчування. Поєднання християнських ідей з язичницькими віруваннями. Українська демонологія. Календарні свята та обряди: сезонне смислове навантаження свят. Регіональні особливості свят та звичаїв. Українська сімейна обрядовість. Фольклор як підґрунтя української професійної культури. Гуманізм української культури

Тема 6. Українське національно-культурне відродження

Просвітительські ідеї в культурі України. Розвиток історичної науки та фольклорні дослідження. “Історія русів”. Поширення освіти, відкриття шкіл, народних училищ. Розвиток науки та філософської думки. Зв'язок народного та професійного мистецтва. Формування української класичної літератури. Творчість І. Котляревського, Т. Шевченка. Роль Харківського та Київського університетів. Кирило-Мефодіївське товариство. Діяльність М. Костомарова та П. Куліша. Внесок М. Лисенка в розвиток української музики.

Заснування у Львові культурно-освітніх товариств (“Просвіта”, “Наукове товариство ім. Т. Шевченка”), українських видавничих спілок. Харківський, Київський, Новоросійський університети як наукові центри.

Традиції та новації в українській культурі. Українська культура в європейському та світовому соціокультурному контексті. Криза просвітительського гуманізму та новітня ідеологія української державності. Українське мистецтво — формотворчий чинник української нації. Розвиток драматургії і театального мистецтва. Театр корифеїв. Видатні актори М. Заньковецька, М. Садовський, П. Сакаганський. Загальна характеристика українського образотворчого мистецтва та архітектури, стилі міського та промислового будівництва. Український модерн. Творчість братів Кричевських. Стильові та жанрові особливості українського живопису. Творчість митців народницького реалізму М. Пимоненка, С. Світлославського, М. Івасюка, С. Васильківського, М. Самокиша, І. Їжакевича, І. Труша. Творчість митців,

орієнтованих на новітні європейські напрями (О. Мурашко, М. Бурачек та ін.). Г. Нарбут та його учні. Творчість українських митців — зачинателів нових течій у світовому мистецтві (О. Архипенко, К. Малевич, О. Богомазов, В. Пальмов, М. Бойчук).

Особливості розвитку літератури (І. Франко, П. Грабовський, М. Коцюбинський). Український неоромантизм (М. Вороний, Леся Українка); своєрідність українського експресіонізму (П. Карманський, В. Стефаник). Український авангард 1900–1910 рр. Групи “Молода Муза” (Б. Лепкий, П. Карманський та ін.), “Українська хата” (М. Вороний, Г. Чупринка та ін.). Футуризм у малярстві та поезії (В. Єрмолов, М. Семенко та ін.).

Тема 7. Основні етапи розвитку української культури у ХХ ст.

Передумови розвитку культури і мистецтва. Створення Української Академії наук, наукові досягнення В. Вернадського, Д. Багалія, М. Кашенка, О. Фоміна та ін. М. Грушевський, його громадська і наукова діяльність. Література і театр у нових умовах мистецького життя. Видання журналів (“Музагет”, “Мистецтво”, “Шляхи мистецтва”), збірників та альманахів (“Гроно”, “Буяння” та ін.). Створення мистецьких спілок: “Плуг” (С. Пилипенко, А. Головка, П. Панч та ін.), “Гарт” (В. Еллан-Блакитний, В. Сосюра, П. Тичина, М. Хвильовий та ін.) і груп: футуристів (“Нова генерація”), неокласиків (М. Зеров, М. Рильський, П. Пилипович, М. Драй-Хмара та ін.), символістів (“Біла студія”), конструктивістів (“Авангард”), пролетарських письменників (ВАПЛІТЕ). Досягнення в театральному мистецтві та кіно (Лесь Курбас, О. Довженко), театр “Березіль”, драматургія М. Куліша. Український мистецький авангард та його доля в 30-ті роки.

Наука та освіта, преса і радіо, театр і кіно, образотворче мистецтво під час війни. Створення нових вищих навчальних закладів і розширення мережі науково-дослідних установ у повоєнні часи. Розвиток науки і техніки. Акції, спрямовані проти творчої інтелігенції, вилучення з бібліотек книг українських політичних діячів і письменників.

Поява нових творів літератури і драматургії (А. Малишко, О. Гончар, М. Бажан, Остап Вишня та ін.). Творчість композиторів Г. Майбороди, С. Людкевича та ін. Особливості архітектури та образотворчого мистецтва повоєнних часів. Створення закладів професійно-технічного навчання для підготовки робітничих кадрів. “Шістдесятники” у боротьбі за національно-культурне відродження України. Посилення ідеологічного тиску та репресій, “чистка” редакцій газет, журналів, видавництв. Розвиток кіно і театрального мистецтва (С. Параджанов, К. Муратова, Л. Биков, Н. Ужвій, Д. Гнатюк, Є. Мірошніченко та ін.). Розквіт музично-естрадного мистецтва (В. Івасюк, Н. Яремчук, С. Ротару, В. Зінкевич та ін.). Втрата національної своєрідності в архітектурі містобудування (масові житлові забудови). Традиції українського народного живопису у творах Т. Яблонської та В. Зарецького. Розвиток ужитково-декоративного мистецтва (вироби народних майстрів).

Тема 8. Сучасна українська культура

Культурні процеси в Україні після 1991 р. Основи законодавства про культуру, мови, освіти. Культурно-мистецькі товариства. Розширення сфер діяльності творчих спілок, мистецьких груп. Зміцнення зв'язків і співробітництва України з іншими державами. Наукові дослідження.

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для студентів заочної форми навчання. Напряму підготовки: **6.030601 «Менеджмент», спеціальностей «Менеджмент організацій міського господарства», «Менеджмент організацій готельного, курортного і туристичного сервісу».**

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	2/72	4	4		64
ЗМ. 1.1.	1/36	2	2		32
ЗМ 1.2	1/36	2	2		32

2.3 План лекційних занять

Лекція - форма навчального заняття, найголовнішим завданням якої є викладення історії української культури, ознайомлення з новітніми науковими досягненнями у даній царині, озброєння студентів методологією предмету та самостійної роботи над ним. Подальшу роботу студент повинен виконувати самостійно.

Лекційний курс

Зміст	Кількість годин
ЗМ 1.1. Давня і середньовічна українська культура 1. Поняття культура. 2. Витоки української культури. 3. Культура княжої доби. 4. Культура козацького періоду.	2
ЗМ 1.2 Нова і новітня українська культура 1. Українські культурні традиції 2. Українське національно-культурне відродження. 3. Основні етапи розвитку української культури у ХХ ст. 4. Сучасна українська культура	2
ВСЬОГО	4

Тема 1. Поняття культура

1. Поняття культура, типи культур.
2. Етнічна і світова культура
3. Типологія культури
4. Культура і цивілізація

Тема 2. Витоки української культури

1. Проблема походження української культури.
2. Стародавні археологічні культури на українських землях.
3. Трипільська культура.
4. Міфологія української землі. Язичництво.
5. Культура давніх слов'ян

Тема 3. Культура княжої доби

1. Писемність, освіта.
2. Розвиток літератури. Наука. Музика.
3. Містобудування і архітектура.
4. Образотворче мистецтво. Книжкова мініатюра.

Тема 4. Культура козацького періоду

1. Особливості розвитку культури.
2. Освіта. Києво-Могилянська академія
3. Література. Козацькі літописи
4. Архітектура українського бароко.
5. Образотворче мистецтво

Тема 5. Українські культурні традиції

1. Звичай та обряди
2. Промисли і ремесла
3. Народна архітектура
4. Українське народне вбрання і народна їжа

Тема 6. Українське національно-культурне відродження

1. Загальна характеристика і періодизація національно- культурного відродження.
2. Освіта. Меценатство. Музеї.
3. Наука. Література. Театр.
4. Музика. Живопис. Архітектура.

Тема 7. Основні етапи розвитку української культури у ХХ ст.

1. Українська культура на початку ХХ ст.
2. Культура і духовне життя України в 1917–1920 рр.
3. Українська культура в перші десятиліття радянської влади: піднесення 20-х років і „Розстріляне відродження”.
4. Розвиток культури в УРСР в 40–80-х роках ХХ ст.
5. Культурні надбання української діаспори.

Тема 8. Сучасна українська культура.

1. Нові закономірності культурного розвитку
2. Мовна політика. Освіта.
3. Наукові дослідження
4. Література і мистецтво

Плани практичних (семінарських) занять

Зміст	Кількість годин
ЗМ 1.1. Давня і середньовічна українська культура 1. Поняття культура. 2. Витоки української культури. 3. Культура княжої доби. 4. Культура козацького періоду.	2
ЗМ 1.2 Нова і новітня українська культура 1. Українські культурні традиції 2. Українське національно-культурне відродження. 3. Основні етапи розвитку української культури у ХХ ст. 4. Сучасна українська культура	2
ВСЬОГО	4

2.4 Самостійна навчальна робота студентів

Для оволодіння матеріалом дисципліни "Історія української культури", окрім аудиторної роботи, потрібно значну увагу приділяти самостійній роботі.

Самостійна робота студента є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять. Основні види самостійної роботи: вивчення додаткової літератури; підготовка доповідей та контрольної роботи; закріплення знань для складання поточного модульного й підсумкового контролю.

Зміст	Кількість годин
ЗМ 1.1. Давня і середньовічна українська культура	8
1. Поняття культура.	8
2. Витоки української культури.	8
3. Культура княжої доби.	8
4. Культура козацького періоду.	8

Зміст	Кількість годин
ЗМ 1.2 Нова і новітня українська культура	8
1. Українські культурні традиції	8
2. Українське національно-культурне відродження.	8
3. Основні етапи розвитку української культури у ХХ ст.	8
4. Сучасна українська культура	8
ВСЬОГО	64

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

1. Ментальність як феномен культури.
2. Скіфська культура.
3. Українська демонологія.
4. Трипільська культура.
5. Етнос як носій культури.
6. Стародавні слов'янські культури на території України.
7. Іконопис: історія та сучасність.
8. Давньоукраїнські літературні пам'ятки – культурні цінності пращурів.
9. „Повчання дітям” Володимира Мономаха – книга культурного буття.
10. "Слово о полку Ігоревім" – шедевр давньоруської художньої літератури.
11. Культурні контакти Київської Русі .
12. Найдавніші пам'ятки писемності Київської Русі.
13. Слов'янська міфологія як феномен культури.
14. Язичництво як світоглядна та культурна система.
15. Кам'яне зодчество Київської Русі.
16. Монументальний живопис Київської Русі.
17. Запорізька Січ: побут, звичаї, традиції, культура.
18. Братські школи як осередки знань і національного духу.
19. Києво-Могилянська академія як науково-культурний центр.
20. Розвиток освіти на Слобожанщині. Харківський колегіум.
21. Видатні вихованці Харківського колегіуму.
22. "Пересопницьке Євангеліє" як пам'ятка староукраїнської культури.
23. Культурний діяч Костянтин Острозький.
24. Книгодрукування в Україні. І. Федоров.
25. Звичаї українського народу.
26. Гуманістична думка в Україні.
27. Ренесансні архітектурні ансамблі в Україні.
28. Джерела й особливості українського бароко.
29. Міська культура як чинник свободи.
30. Пісні та думи України. Кобзарство як культурний феномен.
31. Музична культура в Україні XVIII ст. (М.Березовський, А.Ведель, Д.Бортнянський).
31. Український філософ Г.С.Сковорода.
32. Видатні меценати України XVI- XVIII ст.

33. П. Конашевич-Сагайдачний як меценат і культурний діяч.
34. Т.Г. Шевченко – поет і художник.
35. Меценатство в Україні у ХІХ- на початку ХХ ст..
36. Видатні художники Харківщини (І.Репін, С.Васильківський та ін.)
37. Походження і розвиток українського театру.
38. Архітектурні пам'ятки Києва.
40. Архітектурні пам'ятки Харкова.
41. Розвиток української науки у ХІХ ст..
42. Модерн в українській культурі.
43. Харків як освітній і науковий центр України.
44. Культурне значення національних ідей.
45. Українська культура у 1920 -1930-ті роки.
46. Особливості національно-культурного розвитку України в умовах тоталітаризму.
47. Поетична хвиля українського кінематографа (О.П. Довженко, С. Параджанов, І. Миколайчук та ін.).
48. Сатира і гумор як надбання української культури.
49. Видатні діячі культури українського походження.
50. Знамениті харків'яни.

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система поточного й підсумкового контролю знань студентів

В організації навчального процесу застосовується поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюють під час практичних занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості студентів з певних розділів (тем) навчальної програми і виконання конкретних завдань. Поточний контроль проводиться та оцінюється за питаннями, які винесені на самостійну роботу та практичні заняття..

Підсумковий контроль виконують з метою оцінювання результатів навчання студентів. Загальна оцінка складається з поточних оцінок і з оцінки виконання контрольної роботи.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Порядок поточного оцінювання знань студентів заочної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюється під час практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- 2) відвідування лекцій;
- 3) виконання самостійного завдання;

Оцінку "відмінно" ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді за усіма чотирьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою літературою з питань, що розглядаються;

4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, винесених для самостійного опрацювання.

5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в індивідуальній творчій роботі, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Контроль за виконанням поставлених задач здійснюється протягом усього семестру. За успішне та систематичне виконання поставлених завдань протягом семестру студент отримує оцінку «відмінно» .

Робота студента в аудиторії оцінюється за такими критеріями:

1) самостійність виконання;

2) логічність і послідовність викладання матеріалу;

3) повнота розкриття теми;

4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;

Проведення поточного контролю

Поточний контроль здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено на самостійну роботу і практичних (семінарських) занять. Поточний контроль проводять у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і виконані самостійні завдання в межах кожної теми .

Проведення підсумкового письмового екзамену .

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання табл.

Таблиця – Критерії оцінювання

За національною шкалою	Коментар
Відмінно	Студент виявив всебічні, систематичні й глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому і ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. Студент дав понад 90% правильних відповідей.
добре	Студент виявив загалом добрі знання навчального матеріалу

За національною шкалою	Коментар
	дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але допустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності. Студент дав понад 83-90% правильних відповідей
задовільно	Студент виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів з яких може усунути самостійно. Студент дав понад 60-67% правильних відповідей.
незадовільно з можливістю повторного складання	Студент має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу з дисципліни; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до перездачі дисципліни. Студент дав менше 60% правильних відповідей.

2.6 Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця – Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
<p>Попович М. Нарис історії культури України. – 2-е вид., випр. –К.: АртЕк, 2001. – 728 с.</p> <p>Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. – 130 с.</p> <p>Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича. – К.: Либідь, 1994. – 656 с.</p> <p>Історія світової і української культури: Підручник для вищ. закл. освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Літера ЛТД, 2005. – 464 с.</p> <p>Кордон М. В. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К.: ЦУЛ, 2003. – 508 с.</p> <p>Культурологія: Уч. посobie / Автори – составители Власенко О.И., Зайончковский Ю.В. – Харьков: Парус, 2006. – 512 с.</p>	Усі ЗМ
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання тощо)	
<p>Бердяев М. Смысл истории. – М.,1990.</p> <p>Босенко О.В. Реквієм по ненародженій красі (Дослідження з історії та теорії культури). – К.,1992.</p>	ЗМ 1.1

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
<p>Вернадский В. Начало и вечность жизни. – М.,1989. Кнабе Г.С. Материалы к лекциям по общей теории культуры и культуре античного Рима. – М.,1993. Культура против варварства. – М.,1992. Мистецтво і етнос. Культурологічний аспект. – К.,1991. Цивилизации и культуры. Научный альманах. Вып.1-4. – М.,1994 – 1996. Энциклопедический словарь по культурологии. – М.,1997. Костомаров М. Слов'янська міфологія. – К.,1994. Лозко Г. Українське язичництво. – К.,1996. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. – К.: Обереги,1992. Рыбаков Б.А. Язычество древних славян. – М.: Наука, 1982. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. – К.,1991. Чмихов Н.А. Истоки язычества Руси. – К.,1990. Чмихов М.О. Давня культура. – К.,1994. Брайчевський М.Ю. Утвердження християнства на Русі. – К.,1988. Высоцкий С.А. Древнерусские надписи Софии Киевской XI – XII вв. – К.,1966. Запаско Я.П. Орнаментальне оформлення української рукописної книги. – К.,1960. Київська Русь: культура, традиції. – К.,1982. Литература и культура Древней Руси. – М.,1994. Моця О., Ричка В. Київська Русь: від язичництва до християнства. – К.,1996 Андрусак М. Гетьман Іван Мазепа як культурний діяч. – К.,1991. Білецький П.О. Українське мистецтво другої половини XVIII-XIX ст.. – К.,1988. Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в XVI-XVIII ст.. – К.,1983. Іванов В. Велич творця. Виповнюється 250 років від дня народження композитора Максима Березовського // Українська культура. – 1995. - №9-10. Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль у розвитку української культури XVI-XVIII ст. – К., 1996. Ісаєвич Я. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. – К., 1983. Ісаєвич Я. Перші українські академії // Київська старовина. – 1998. - №6. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. – К., 1994 Нічик В.М. Петро Могила в духовній історії України. - К., 1997. Овсійчук В.А. майстри українського бароко. – К., 1991. Українське бароко та європейський контекст. Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика. – К., 1991. Федас О. Український вертеп. – К., 1988. Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія. – К., 1988.</p>	
<p>Дорошук Н. Культурницька діяльність українства між двома революціями (1907-1917 рр.) // Київська старовина. – 2000. – №2. Іван Франко і світова культура: Матеріали міжнародного симпозіуму ЮНЕСКО. – Кн. 1. — К., 1986.</p>	ЗМ 1.2

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
<p>Касьянов Г. Українська інтелігенція на рубежі XIX–XX століть. Соціально-політичний портрет. – К., 1993.</p> <p>Кирило-Мефодіївське товариство. – Т. 1. —К., 1990.</p> <p>Коваленко А.Н. Передвижники и Украина. – К., 1979.</p> <p>Лобановський Б.Б., Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини XIX ст. — початку XX ст. — К., 1989.</p> <p>Нариси історії української інтелігенції: У 3-х т. — К., 1994.</p> <p>"Руська трійця" в історії суспільно-політичного руху і культури України. – К., 1987.</p> <p>Федченко П.М. Михайло Драгоманов. Життя і творчість. – К.; 1991.</p> <p>Т.Г. Шевченко і українська національна культура: Матеріали наукового симпозиуму. – Львів, 1990.</p> <p>Шип Н.А. Культурно-національне питання на Україні у XIX ст. // Український історичний журнал. – 1991. – № 3. З порога смерті.</p> <p>Письменники України – жертви сталінських репресій / Упорядник О.Г. Мусієнко. – Вип. 1. – К., 1991.</p> <p>Зубалій О.Д., Рященко Д.С. Освітній рух в Україні у добу національно-державного відродження (1917-1920 рр.) // Український історичний журнал. – 1998. – №3.</p> <p>Ісаєвич Я.Д. Україна давня і нова: народ, релігія, культура. — Львів. 1996.</p> <p>Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-80-х років. — К.. 1995.</p> <p>Касьянов Г.В. Українська інтелігенція 1920-х — 30-х років: Соціальний портрет та історична доля. — К., 1992</p> <p>Касьянов Г., Даниленко В. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-ті рр.).—К., 1991.</p> <p>Кручек О.А Становлення державної політики УРСР у галузі національної культури. — К., 1996.</p> <p>Культурне відродження в Україні. — К.. 1993.</p> <p>Національна культура в сучасній Україні — К.. 1995</p> <p>Остешко Т.С. З історії літературно-мистецького життя в Україні за часів Центральної Ради // Український історичний журнал. – 1998. – №3.</p> <p>Розовик Д.Ф. Центральна Рада й українська культура // Український історичний журнал. – 1993. – № 2–3</p> <p>Рубльов О.С., Черненко Ю.А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції. 20-50-і рр. XX ст. — К., 1994.</p> <p>Стан культурної сфери та культурної політики в Україні (Аналітичний огляд).—К., 1995.</p> <p>Чоповський В. Українська інтелігенція в національно-визвольному русі на Західній Україні (1918-1939). —Львів. 1993.</p> <p>Орчук В.І. Культурне життя в Україні у повоєнні роки: Світло й тіні. — К.. 1995.</p>	
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
Методичні вказівки з української і зарубіжної культури (для	Використовуються

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
студентів 1 курсу технічних спеціальностей)/ Укл. Рябченко О.Л., Лисенко М.С., - Харків: ХНАМГ, 2005. – 60с.	протягом вивчення усіх тем (змістових модулів).
Методичні вказівки з самостійного вивчення дисципліни, практичних занять і виконання контрольних робіт, тести з курсу « Культурологія» (для студентів 2 курсу денної і заочної форми навчання за напрямом підготовки 6030601 – « Менеджмент», 6.030.601 – « Логістика»)/ Укл.: Лисенко М.С – Харків: ХНАМГ, 2010. – 42 с.	
Конспект лекцій з курсу « Культурологія» (для студентів 2 курсу денної і заочної форми навчання за напрямом підготовки 6030601 – « Менеджмент», 6030601 – « Логістика»)/ Укл.: Лисенко М.С – Харків: ХНАМГ, 2010. – 106 с..	
4. Internet ресурси	
Цифровий репозиторій ХНАМГ // www.ksame.ua	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни

«Історія української культури»

(для студентів 2 курсу заочної форми навчання
за напрямом підготовки – 6. 030601 “Менеджмент”
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр)

Укладач: **ЛИСЕНКО** Майя Станіславівна

В авторській редакції

Комп’ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2012, поз. 136 Р

Підп. до друку 27.11.2012 р.
Друк на ризографі
Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 1,2
Зам. № 8988

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.